

WAPENHANDELDECREET ANALYSE EN AANBEVELINGEN

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

**HET ONTWERP VAN DECREET BETREFFENDE DE IN-, UIT-, DOORVOER EN
OVERBRENGING VAN DEFENSIEGERELATEERDE PRODUCTEN, ANDER
VOOR MILITAIR GEBRUIK DIENSTIG MATERIAAL,
ORDEHANDHAVINGSMATERIAAL, CIVIELE VUURWAPENS, ONDERDELEN
EN MUNITIE**

OVERZICHT

- Inleiding
 - De Gouden Regel
 - Algemeen
 - Gouden Regel - woord per woord
 - Transparantie
 - Eindgebruik voor defensiegerelateerde producten
 - Aanbevelingen
 - Tekstvoorstellen
 - Aanbevelingen tot verduidelijking
 - Aanbevelingen voor de implementatie en het beleid
-

INLEIDING

- Wapenhandel en mensenrechten
 - VN-wapenhandelsverdrag
 - Gouden Regel als uitgangspunt
 - Voorbeeldfunctie
-

DE GOUDEN REGEL - ALGEMEEN

- **De regelgeving moet geval per geval verzekeren dat een internationale wapentransfer niet wordt toegestaan als er een substantieel risico bestaat dat de wapens zullen worden gebruikt om ernstige schendingen van mensenrechten of van het internationaal humanitair recht te plegen of te faciliteren.**
 - Europese Richtlijn en intracommunautaire transers
 - Artikel 26 van het ontwerp
 - Artikel 28 van het ontwerp: bijkomende criteria
 - Doodstraf
 - Vuurwapengeweld, gendergerelateerd geweld, vredesopbouw
-

DE GOUDEN REGEL – “GEVAL PER GEVAL”

De regelgeving moet geval per geval verzekeren dat een internationale wapentransfer niet wordt toegestaan als er een substantieel risico bestaat dat de wapens zullen worden gebruikt om ernstige schendingen van mensenrechten of van het internationaal humanitair recht te plegen of te faciliteren.

- Extracommunautaire transfers (Titel 2 Hoofdstuk 3)
- Intracommunautaire transfers (Titel 2 Hoofdstuk 2)
 - Algemene en globale vergunningen
 - Begrenzing: producten specificeren en uitsluiten

“Producten of onderdelen met functionele bruikbaarheid voor ordehandhaving of een potentieel offensief gebruik met mogelijk dodelijke afloop.”

“VERZEKEREN” ... “NIET WORDT TOEGESTAAN...”

De regelgeving moet geval per geval verzekeren dat een internationale wapentransfer niet wordt toegestaan als er een substantieel risico bestaat dat de wapens zullen worden gebruikt om ernstige schendingen van mensenrechten of van het internationaal humanitair recht te plegen of te faciliteren.

- Weigeren
 - Schorsen
 - Betekenisvol onderzoek
-

“INTERNATIONALE WAPENTRANSFER” (1/2)

De regelgeving moet geval per geval verzekeren dat een internationale wapentransfer niet wordt toegestaan als er een substantieel risico bestaat dat de wapens zullen worden gebruikt om ernstige schendingen van mensenrechten of van het internationaal humanitair recht te plegen of te faciliteren.

- Exhaustief toepassingsgebied
- Catch-all formule: draagwijdte?

“ander voor militair gebruik dienstig materiaal – goederen die alleen of in combinatie met elkaar of andere goederen, substanties of organismen ernstige schade kunnen toebrengen aan personen of goederen en die als middel tot geweldpleging ingezet kunnen worden in een gewapend conflict of een soortgelijke situatie van geweld” (Art. 2, 2°)

“INTERNATIONALE WAPENTRANSFER” (2/2)

De regelgeving moet geval per geval verzekeren dat een internationale wapentransfer niet wordt toegestaan als er een substantieel risico bestaat dat de wapens zullen worden gebruikt om ernstige schendingen van mensenrechten of van het internationaal humanitair recht te plegen of te faciliteren.

- Soorten transfers
 - Lacunes: brokering, financiële transacties, transport, verzekeringen
 - Invoer en uitvoer
 - Doorvoer – ‘doorvoer met overlading’
 - Overbrenging
 - Opmerking: ‘transfers’ en ‘zendingen’
-

“SUBSTANTIEEL RISICO”

De regelgeving moet geval per geval verzekeren dat een internationale wapentransfer niet wordt toegestaan als er een substantieel risico bestaat dat de wapens zullen worden gebruikt om ernstige schendingen van mensenrechten of van het internationaal humanitair recht te plegen of te faciliteren.

- Grootte van het risico
 - Substantieel = het kan redelijkerwijze voorzien worden dat de wapens waarschijnlijk voor ernstige mensenrechtenschendingen zullen worden gebruikt
 - Analyse van het risico
 - Transparant en openbaar kader voor grondige *case by case* risico-analyse
 - Aanbevolen stappen en belangrijke factoren
-

“ERNSTIGE SCHENDINGEN”

De regelgeving moet geval per geval verzekeren dat een internationale wapentransfer niet wordt toegestaan als er een substantieel risico bestaat dat de wapens zullen worden gebruikt om ernstige schendingen van mensenrechten of van het internationaal humanitair recht te plegen of te faciliteren.

- Zwaarte van de schending of het geleden leed
 - Schaal van de schendingen of de mate waarin ze wijdverspreid zijn
-

“TE PLEGEN OF TE FACILITEREN”

De regelgeving moet geval per geval verzekeren dat een internationale wapentransfer niet wordt toegestaan als er een substantieel risico bestaat dat de wapens zullen worden gebruikt om ernstige schendingen van mensenrechten of van het internationaal humanitair recht te plegen of te faciliteren.

- De loutere aanwezigheid van wapens kan een factor zijn die bijdraagt tot schending van mensenrechten of internationaal humanitair recht
 - Bepaalde soorten goederen zijn niet in strikte zin ‘bruikbaar’ om schendingen te plegen, maar wel om ze te faciliteren
 - Belang van expliciete omschrijving
-

TRANSPARANTIE

- Rapportering
 - Land van bestemming en eindbestemming
 - Categorie materieel
 - Datum van goedkeuring levering
 - Grootte van de transfer – aantal eenheden en waarde
 - Verantwoordelijken
-

EINDGEBRUIK

- Intracommunautair en extracommunautair regime (artt. 19 en 24)
 - Voorkeur voor procedure met eindgebruikerscertificaat, in het bijzonder bij bepaalde producten
 - Intracommunautair: “het exportcontrolebeleid en de effectiviteit van het exportcontrolesysteem” eveneens aftoetsen
 - Extra garanties
 - Nader uit te werken in uitvoeringsbesluiten
 - Parameters voor wederuitvoerbependingen
 - Geen *a priori* uitzonderingen voor EU, NAVO, Wassenaar
 - Verificatie eindgebruiker?
-

AANBEVOLEN TEKSTVOORSTELLEN

- Gouden Regel
 - Art. 26 §3, eerste lid: “geëvalueerd en in rekening gebracht”
 - Art. 26 §3, tweede lid: maatschappelijk middenveld als bron
 - Art. 28: ‘Vlaamse’ criteria
 - Art. 16: beperking producten bij algemene vergunningen
 - Art. 2: doorvoer met overlading
 - Artt. 19 en 24: eindgebruik
-

ANDERE AANBEVELINGEN

- Verduidelijking
 - ‘Binnenlandse onderdrukking’, ‘ernstige schendingen’, *catch-all*, procedures controle eindgebruik en extra garanties, ‘relevante verbintenissen’
 - Implementatie en beleid
 - Verantwoordelijkheid tov EU-instanties en lidstaten
 - Risico-analyse
 - Onderzoek na schorsing of intrekking van een vergunning
 - Tussenhandel
-

VRAGEN EN OPMERKINGEN
